

Zlepšujeme mzdové statistiky

V roce 2011 byl dokončen pilotní projekt harmonizace **Informačního systému o průměrném výdělku** v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR se mzdovou statistikou ČSÚ. Jednotlivé statistiky tak svým uživatelům poskytují přesnější informace o oblasti odměňování.

Harmonizace přinesla několik zásadních změn. Aby byly výsledky obou mzdových šetření srovnatelné, musí vypovídat o stejných podnicích i zaměstnancích. Ze všeho nejdříve tak bylo nutné sjednotit tzv. základní soubory šetření. Základní soubor Informačního systému o průměrném výdělku (ISPV) byl rozšířen o subjekty, které jsou sledovány ČSÚ, ale nebyly do něj dosud zahrnuty. Soubor byl proto rozšířen o právnické osoby s méně než 10 zaměstnanci, fyzické osoby a neziskové instituce bez ohledu na počet zaměstnanců. Díky rozšíření základního souboru a následnému dopočtu ISPV podle mzdového výkaznictví jsou výsledky obou šetření konzistentní jak z hlediska celkového objemu mezd vyplacených v daném období v České republice, tak z hlediska počtu zaměstnanců.

K čemu je průměrná mzda

Průměrná mzda je jednou z referenčních hodnot uváděnou v zákonech. Statisticky zjištěná mzdová úroveň je **důležitou proměnnou** v mnoha ekonomických modelech, a v neposlední řadě ji chce samozřejmě znát každý zaměstnanec.

Výsledky ISPV naleznete na www.ispv.cz, statistiky ČSÚ na: http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/prace_a_mzdy_prace.

Kvalita výsledků

Během projektu harmonizace byly zohledněny i nejlepší zahraniční zkušenosti v oblasti výběrových šetření. Aby bylo dosaženo nejlepších možných výsledků, byly použity statistické metody jako simulace, imputace, (post)stratifikace a dopočtové metody. Se statistickými metodami je úzce spojena i problematika kvality výsledků. V zahraničí jsou spolu s výsledky mzdových šetření běžně publikovány také informace o kvalitě jednotlivých hodnot. I to bylo cílem harmonizace, a proto byl vypracován systém hodnocení: kvalita odhadu mediánu hrubé měsíční mzdy je nově stanovena pomocí průměrné směrodatné chyby odhadu.

Třebaže přínosem harmonizace je zlepšení kvality u jednotlivých mzdových statistik, pozorný uživatel může být i překvapen, neboť rozšíření základního sou-

boru ISPV přineslo výrazné snížení mzdové úrovně – v roce 2011 poklesl medián hrubé měsíční mzdy o zhruba 1 900 Kč. Snížení způsobily především subjekty s nízkým počtem zaměstnanců, které byly do souboru ISPV zahrnuté poprvé a u nichž je úroveň odměňování obecně nižší.

boru ISPV přineslo výrazné snížení mzdové úrovně – v roce 2011 poklesl medián hrubé měsíční mzdy o zhruba 1 900 Kč. Snížení způsobily především subjekty s nízkým počtem zaměstnanců, které byly do souboru ISPV zahrnuté poprvé a u nichž je úroveň odměňování obecně nižší.

Rozdíly v šetřeních

Přestože byla harmonizace úspěšná, rozdíly mezi jednotlivými šetřeními přetrvávají. Nejsou již dány odlišnostmi ve zpracování údajů, ale vyplývají ze samotné podstaty jednotlivých šetření ve mzdové oblasti. ISPV musí respektovat požadavky Evropské unie týkající se strukturálních šetření o mzdách a z výsledků např. vyloučit zaměstnance s pracovní dobou kratší než 30 hodin týdně. Hlavní rozdíly mezi mzdovou statistikou ČSÚ a ISPV ukazují tabulka.

Projekt harmonizace mzdových statistik v České republice dokázal, že společné úsilí dvou důležitých gestorů statistických šetření může mít synergický efekt. Obě šetření se v současné době navzájem doplňují a snižuje se tak zátěž respondentů obou šetření. Od roku 2011 mají uživatelé obou mzdových statistik k dispozici také kvalitnější výsledky.

Odlíšnosti mezi mzdovou statistikou ČSÚ a Informačním systémem o průměrném výdělku		
Oblast srovnání	Mzdová statistika (ČSÚ)	ISPV (MPSV)
Hlavní cíl šetření	1. Makroekonomické ukazatele 2. Výsledky používány jako referenční hodnoty pro zákony a vyhlášky v ČR	1. Úroveň a struktura odměňování podle jednotlivých zaměstnání (klasifikace CZ-ISCO) 2. Harmonizace s evropským šetřením Struktura mezd zaměstnanců (Structure of Earnings Survey, SES)
Statistická jednotka	Ekonomické subjekty (zaměstnavatelé)	Jednotliví zaměstnanci, sekundárně ekonomické subjekty (zaměstnavatelé)
Metoda standardizace	Přepočten proveden na zaměstnance s plným úvazkem (tzv. full-time equivalent, FTE)	1. Přepočten proveden na zaměstnance s plným úvazkem (FTE) a plně placenou dobou (vylučuje se např. doba nemoci a neplaceného volna) 2. Vyloučení jsou zaměstnanci se stanovenou pracovní dobou kratší než 30 hodin týdně a s placenou dobou kratší než 1 měsíc
Průměrná hrubá měsíční mzda	Hrubá měsíční mzda na zaměstnance s plným úvazkem	Hrubá měsíční mzda zaměstnance s plným úvazkem a plně placenou dobou

Zdroj: MPSV a ČSÚ

Kateřina Duspivová
TREXIMA spol. s r. o.,
Jitka Erhartová
odbor statistiky trhu práce
a rovných příležitostí